

Cheeta's (en een Nederlandse bioloog) in de Zimbabweaanse bush

**Onze nieuwe correspondent buitenland,
Esther van der Meer**

Tja, waar te beginnen met deze introductie... Bij het begin dan maar; mijn naam is Esther van der Meer, een Nederlandse bioloog afgestudeerd aan de Universiteit Utrecht. Sommige lezers kennen mij wellicht nog vanuit mijn stage bij de afdeling Proefdierkunde aan de Universiteit Utrecht, anderen heb ik misschien ontmoet tijdens mijn werk als beleidsmedewerker voor de vereniging Proefdiervrij. Zes jaar geleden besloot ik naar Zimbabwe af te reizen om daar aan een zelf gefinancierd promotieonderzoek aan Afrikaanse wilde honden te werken. Hiermee maakte ik een lang gekoesterde droom, om mij door middel van toegepast onderzoek in te kunnen zetten voor natuurbescherming, waar.

Vijf jaar lang woonde en werkte ik in Hwange National Park om voor Painted Dog Conservation uit te vinden waarom Afrikaanse wilde honden zich liever buiten het park begeven. Dit is een probleem, omdat deze bedreigde diersoort buiten het park vaak in strikken (die door de lokale bevolking (illegaal) gezet worden om antilopen te vangen) loopt en door auto's doodgereden wordt. Het antwoord was simpel; buiten het park ervaren de wilde honden minder competitie met leeuwen en hyena's, en hebben ze meer succes met jagen. De oplossing is zoals gewoonlijk minder simpel, en zal vooral neerkomen op veel educatie en het weghalen van strikken.

Na de afronding van mijn promotieonderzoek besloten mijn man Hans, een Nederlandse automonteur die ik bij Painted Dog Conservation ontmoette, en ik dat we ons in wilden blijven zetten voor de natuur. We kwamen al snel uit op het opzetten van een eigen project. Een cheeta-project in Zimbabwe, omdat er wonderlijk genoeg niemand in Zimbabwe onderzoek doet aan deze charismatische diersoort. En zo werd Cheetah Conservation Project Zimbabwe geboren. De cheeta is, met wereldwijd minder dan 10.000 volwassen dieren in het wild, een bedreigde diersoort. In Zimbabwe is er vrijwel niets bekend over deze dieren en dus moeten we bij de basis beginnen; uitvinden waar cheeta's voorkomen, hoeveel er zijn, en wat voor problemen deze »
gestipte katten tegen komen. Dat doen we voorlopig vanuit het stadje Victoria Falls.

De cheeta's stippen komen ons goed van pas. Elke cheeta heeft een uniek stippenpatroon dat we gebruiken om individuen te identificeren. Om uit te vinden waar cheeta's voorkomen en hoeveel er zijn, zijn we afhankelijk van andere mensen. Cheeta's komen overal in lage dichtheden voor, en daarmee is de kans dat je zelf een cheeta ziet klein. Gelukkig zijn wij niet de enigen die door de bush rijden, andere onderzoekers, toeristen, jagers, ze komen allemaal wel eens een cheeta tegen. Na onze grootschalige pr-campagne weten de meeste mensen dat ze ons heel blij maken door dit door te geven en eventuele foto's te sturen. Het afgelopen jaar hebben we meer dan 500 van deze rapporten gekregen, hoewel het te vroeg is om over aantallen te speculeren weten we dankzij deze informatie dat de cheeta's in Zimbabwe wijd verspreid zijn.

Als het regenseizoen achterwege is, en alle kampen weer opengaan, gaan we zelf ook op pad. Gedurende zes maanden zullen we door het noordwesten van Zimbabwe reizen om van zoveel mogelijk verschillende mensen enquêtes af te nemen over cheeta's. Ons team bestaat uit mijzelf, mijn man, en twee studenten van de universiteit van Bulawayo, de één na grootste stad in Zimbabwe. Omdat we hopen via ons project een Zimbabwaanse generatie natuurbeschermers op te leiden zijn we officieel verbonden aan deze universiteit. Daarnaast werken we nauw samen met de Parks en Wildlife Management Authority. Dit overheidsinstituut is verantwoordelijke voor het management van de nationale parken en zal dus uiteindelijk onze aanbevelingen door moeten voeren.

Een leven in de Afrikaanse bush is meestal gewild, soms ongewild, één groot avontuur. Naast het dagelijkse onderzoek raak je regelmatig verzeild in bijzondere situaties. Zeker als je, zoals ik, in het bezit bent van een vergunning om wilde dieren te verdoven. We zijn er al heel wat

keren met verdovingsgeweer op uit getrokken om een dier van een strik te verlossen of om voor onze collega onderzoekers een dier van een gps-band te voorzien. Uiteraard levert dat vaak spannende situaties op, zeker als het om olifanten, buffels en leeuwen gaat. Zelfs nu we in een stad wonen worden we dagelijks met wilde dieren geconfronteerd; olifanten die 's nachts de tuin in komen om planten te eten, wrattenzwijnen die langs de weg lopen en bavianen die de vuilnisbak leeghalen. Je leert er snel mee leven.

Het leven dat we hier leiden heeft ook een keerzijde. In Afrika verloopt niets efficiënt. Dat is wennen, zeker als je geboren bent in een land dat bekend staat om zijn efficiëntie. Zo hebben we het afgelopen jaar, in afwachting van onze vergunning, meer tijd buiten dan binnen Zimbabwe gespendeerd. Het is namelijk niet zo dat je, als je ons werk doet, met open armen ontvangen wordt, ieder jaar is het de vraag of je een vergunning krijgt. Daar komt bij dat we nooit geld zullen verdienen. Elk jaar spendeer ik maanden achter mijn bureau om voorstellen aan fondsen en donoren te schrijven, in de hoop dat we voldoende geld verzamelen om ons werk uit te kunnen voeren. En dan is er het eeuwig dreigende politieke klimaat, waar we in de praktijk gelukkig weinig tot niets van merken maar wat wel van invloed is op de fondsenwerving en het verkrijgen van vergunningen.

Goed, als je met een koud colaatje in je Landrover bij een waterplaats tussen de olifanten van de zonsondergang zit te genieten, neem je deze ontberingen voor lief. Een standaard uitdrukking hier in Zimbabwe is 'we make a plan' en dat is precies waar we telkens toch weer in slagen 'een plan maken'. Het komende jaar hoop ik je via een column in de Biotechniek op de hoogte te kunnen houden van 'ons plan' en een stukje van ons leven in de bush met je te kunnen delen. Daarnaast kun je ons ook volgen via www.cheetahzimbabwe.org en [facebook.com/CheetahZimbabwe](https://www.facebook.com/CheetahZimbabwe).

«

